

Akuutti Agrotekno

Koneyhteistyön merkitys kustannusten hallinnassa

- Yhteistyön tehostaminen sekä sopimukset

Ville Ketomäki ja Juha Ketola 5.4.2023 Ilmajoki

Taustaa

- Maataloudessa yrityskoko jatkaa kasvamistaan
- Yrityskoon kasvun myötä tuotannossa liikkuvat panokset kasvavat
 - Pääoma
 - Työvoima
 - Siirrettävät massat
- Yrittäjän ja yrittäjäperheen aika ei kuitenkaan lisäännä samassa suhteessa
 - Kehittämistä rajoittavat myös investointien kalleus ja työvoiman saatavuus
 - Älä uhraa liiketoiminnalle itseäsi tai perhettäsi

Yhteistyön tarpeesta

- Yhteistyö ja verkostoituminen ratkaisun avaimiksi
 - Voitko itse hyödyntää yhteistyötä?
 - Oletko hyödyntänyt yhteistyön jo kokonaan?
- Yhteistyön kautta voidaan helpottaa työvoimapulaa, säästää koneinvestoinneissa ja ylläpidossa, alentaa työnmenekkiä sekä tehostaa tuotantoa
 - Suuruuden ekonomia ja riskien jakautuminen
- Haasteina ovat varsinkin sesonkityöt
 - Maatilan ydintoiminto ei saa kärsiä tukevien toimintojen takia → Tulonlähde

Yhteistyön tekemisestä

- Tutkimusten mukaan yhteistyötä tehdään kaikissa peltoviljelyn eri työvaiheissa
- Koneyhteistyön muotoja:
 - Naapuriapu
 - Tilayhteistyö
 - Koneasema
 - Myös osuuskuntamuotoisena
 - Konerengas
 - Ulkoistaminen urakoitsijalle
 - Yhteisyritys
- Riippumatta yhteistyömuodosta → konekalustoa tulee pystyä uudistamaan liiketoiminnan kehittyessä → kustannustietoisuus

”Siitä on lähtenyt, että pellot on ollut kaukana ja siihen on tarvinnut väkeä, traktoria ja kalustoa”

(Viljelijän kommentti, opinnäytetyö Ketola 2011)

- Osallistujilta ennakkoluulottomuutta, vapaaehtoisuutta ja avoimuutta
 - Henkilökemioiden ja luonteiden sovittava yhteen
 - Joustavuus ja suurpiirteisyys
 - Keskinäinen luottamus tai sen rakentaminen yhteistyön aikana
 - Tarve yhteistyölle sekä ymmärrys saavutettavasta hyödystä
 - Organisoitukykyä
- Yhteistyöhön sitoudutaan, kunhan se on kaikille osapuolille kannattavaa toimintaa
 - Aloittaminen vaatii huolellista suunnittelua

Yhteistyön aloittamisesta

(Laitila, Ryhänen, Rajakorpi, Närvä & Sipiläinen 2014. Yhteistyön käynnistämisen käsikirja)

- Aloitteentekijä/-tekijät laativat kuvauksen yhteistyön sisällöstä ja ehtojen pääkohdista
 - Mitä tehdään, kuka tekee sekä toteutusaikataulu
 - Kuvataan hyödyt ja ongelmakohdat
- Yhteistyöaloite tarjotaan mahdollisille toivotuille tai halutuille kumppaneille
 - Hyötyisivät yhteistyöstä sekä pystyvät antamaan oman panoksensa
- Alustavien kokoontumisten aikana päätös osallistumisesta tai poisjäännistä
 - Perustana yksityiskohtainen suunnitelma (esim. investoinnit, rahoitukset, yhteistyön organisointi, riskianalyysi jne)

Yhteistyön aloittamisesta

(Laitila, Ryhänen, Rajakorpi, Närvä & Sipiläinen 2014. Yhteistyön käynnistämisen käsikirja)

- Yhteistyön lopullista muodostamista jatketaan osallistumisesta päättävien kesken
 - Suunnitelmia tarkennetaan sekä muutetaan tarpeen mukaan
 - Oltava kannattavaa kaikille
 - Perustetaan tarvittaessa juridinen yhtiö
- Lopuksi solmitaan sopimus ja lähdetään töihin
 - Laillisesti pätevä tapauskohtaisesti. Ei aina tarvetta.
- Elämä ja tarpeet muuttuvat ajan myötä → yhteistyö aloitetaan nykytiedon perusteella
 - Yhteistyötä ja rooleja voidaan uudelleen arvioida
 - Myös irtaantumisen ja yhteistyöstä erottamisen ehdot solmittava

Koneiden kustannusjaon periaatteita

- Riippuu osin koneiden omistusperiaatteesta
 - Oma, yhteinen vai vuokra/leasing
- Jakoperusteina
 - Pinta-ala
 - Massa
 - Aika
 - Tasajako osakkaiden mukaan
 - Suhteena omistusosuuteen
- Sisältyy varsinainen työn osuus, polttoaine- ja huoltokulut sekä vakuutus
 - Pääomakulut?
 - Korjauskulut?
 - Kuka maksaa konerikon?
 - Voittomarginaali?
 - Pitääkö varautua uuteen investointiin?
- Yhteistyössä hyväksyttävä tosiasia → kustannukset ja hyöty eivät aina mene tasan

Koneiden kustannusjaon periaatteita

- Esimerkki:

- Matti Meikäläinen omistaa 50 ha peltoa. Yrjö Yrittäjällä peltoa on taasen 120 h. Kaisa Kasvattajalla 15 ha peltoa.
- Maatalousyrittäjillä on yhteensä 185 ha peltoa.
- He ostavat yhteisen 4 m kylvölannoittimen, jonka hinta oli 60 000 € (alv 0 %).
- Ostohinta jaettiin pinta-alan mukaan:
 - Meikäläisen osuus ostohinnasta $(50/185) \times 60\,000 \text{ €} = 16\,216,21 \text{ €}$
 - Yrittäjä $(120/185) \times 60\,000 \text{ €} = 38\,918,93 \text{ €}$
 - Kasvattaja $(15/185) \times 60\,000 \text{ €} = 4\,864,86 \text{ €}$
- Kylvökonetta vedettiin Yrittäjän traktorilla, jonka työtunnin hinnaksi oli määritelty 50 €/h. Yhdessä tunnissa kykeni kylvämään tehollisesti noin 2,88 ha
 - Minkä mukaan kylvötyön hinta määritellään → ajan vai pinta-alan?

Sopimus pohjaa yhteisestä koneesta (Kirkkari, Kallioniemi

& Martikainen 1998, liite 2)

- Jaetaan koneen kulut
 - Hankintahinta
 - Käyttö-, ylläpito- ja korjauskustannukset
 - Vakuutukset
- Käytön periaatteet
- Koneen säilytys, huolto ja korjaus
 - Missä, kuka & korvaus
- Käyttövirheistä johtuvat rikkoutumat
- Yhteistyöstä luopuminen tai siihen liittyminen

Lähteinä

- Ketola, J. 2011. Säilörehunkorjuun tehostaminen: Yhteistoiminnan vaikutus esikuivatun säilörehun korjuuseen. Opinnäytetyö. Maaseudusun kehittämisen koulutusohjelma. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Maa- ja metsätalouden yksikkö: Ilmajoki. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/28551/Ketola_Juha.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kirkkari, A-M., Kallioniemi, M. & Martikainen, J. 1998. Maatilojen välisen tuotannollisen yhteistoiminnan kehittäminen ja analyysi. Työtehoseuran monisteita 2/1998. Työtehoseura TTS: Helsinki
- Laitila, E., Ryhänen, M., Närvä, M., Sipiläinen, T., Heiskari, M., Jokiaho., S. Ketola, J., Kämäräinen, S., Känsäkoski, H., Palo, A. & Pieviläinen, A. 2012. Verkostomainen yrittäminen. Teoksessa: Ryhänen, M. & Laitila, E. (toim.). 2012. Yhteistyö ja resurssit maitotiloilla. Verkostomaisen yrittämisen lähtökohtia ja edellytyksiä. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 59, 91-134. Seinäjoen ammattikorkeakoulu SeAMK: Seinäjoki. Saatavana: <https://www.theseus.fi/handle/10024/47837>
- Laitila, E., Ryhänen, M., Rajakorpi, J., Närvä, M. & Sipiläinen, T. 2014. Yhteistyön käynnistämisen käsikirja. Teoksessa: Teoksessa: Ryhänen, M. & Laitila, E. (toim.). 2014. Yhteistyö- ja verkostosuhteet. Strateginen tarkastelu maidontuotantoon sovellettuna. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja A. Tutkimuksia 19, 116-181. Seinäjoen ammattikorkeakoulu SeAMK: Seinäjoki. Saatavana: <https://www.theseus.fi/handle/10024/81894>

Akuutti Agrotekno

Kiitos!

Lisätietoja hankkeesta:

<https://projektit.seamk.fi/kestavat-ruokaratkaisut/akuutti-agrotekno/>

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elintalouden, liikenne- ja
ympäristökeskus

SeAMK
SEINÄJÄRVEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

ProAgria
Etelä-Pohjanmaa

sedu